

İdare Hukuku Hafta Sonu Bülteni

| Sayı 20
21.09.2024

Örgütlenme Özgürlüğü ve Sendika Hakkı

“Örgütlenme özgürlüğü, bireylere topluluk hâlinde siyasal, kültürel, sosyal ve ekonomik amaçlarını gerçekleştirme imkânı sağlar. Sendika hakkı da çalışanların, bireysel ve ortak çıkarlarını korumak amacıyla bir araya gelerek örgütlenebilme serbestisini gerektirmekte ve bu niteliğiyle bağımsız bir hak değil, örgütlenme özgürlüğünün bir şekli veya özel bir yönü olarak görülmektedir.” (Tayfun Cengiz, B. No: 2013/8463, 18/9/2014, § 32)

Öne Çıkan Başlıklar

- 2024/321 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla birçok ilin Valisi değiştirildi (s. 2)
- Burdur ve Karabük’te, İdare Mahkemeleri kuruldu (s. 2)
- AYM, “sınır dışı işlemlerine karşı açılan davalarda mahkemelerce verilen kararın kesin olduğunu” yönündeki itiraz konusu kuralı Anayasa aykırı bulmadı (s. 3)
- Danıştay, idari hizmet sözleşmesiyle çalışan personelin sendikal faaliyet kapsamında işe gitmemesi nedeniyle kesilen ücretinin hukuka aykırı olmadığı sonucuna ulaştı (s. 5)
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin karar ve hükümlerinin uygulanmasını denetlemek üzere 17-19 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirdiği toplantıda aldığı kararları yayınladı (s. 5)

SEÇİLMİŞ GAZETE BAŞLIKLARI

Resmî Gazete

- İç Sularda Çalışan Gemi ve Su Araçları Yönetmeliği [yayımlandı](#).
- Orman Kanunu'nun 17'nci Maddesinin İkinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Yönetmelik [yürürlüğe girdi](#).
- İlaç Etkin Maddesi Üretimi Amaçlı Kenevir Yetiştiriciliği ve Kontrolüne Dair Yönetmelik [yayımlandı](#).
- Nükleer Tesislerde Kayıt, Bildirim ve Raporlama Yönetmeliği [yürürlüğe girdi](#).
- 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde 163 sayılı CBK ile [değişiklikler yapıldı](#).
- Tarım ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3'üncü Maddesinin (b) Bendi Kapsamında Yapılacak Alımlara İlişkin Usul ve Esaslara ilişkin 8959 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı [yayımlandı](#).
- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan 2024/308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319 sayılı Cumhurbaşkanı Atama Kararları [yürürlüğe girdi](#).
- Özelleştirme İdaresi Başkanlığına Ait 8963, 8964, 8965, 8966, 8967 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararları Resmî Gazete'de [yayımlandı](#).
- 2025-2027 Dönemi Yatırım Programı Hazırlıkları ile İlgili 2024/12 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi [yayımlandı](#).
- Bitki Çeşitlerinin Kayıt Altına Alınması Yönetmeliği [yürürlüğe girdi](#).
- Hakimler ve Savcılar Kuruluna ilişkin kararlar [yayımlandı](#).
- Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında [2024/321](#) sayılı Cumhurbaşkanı Kararı Resmî Gazete'de yayımlandı.
- Burdur ve Karabük'te İdare Mahkemelerinin Kurulmasına ve Yargı Çevrelerinin Belirlenmesine İlişkin Karar [yürürlüğe girdi](#).

- Üniversitelere rektör atamaları ve diğer atamalara ilişkin Cumhurbaşkanlığı tarafından yapılan 2024/323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337 sayılı Cumhurbaşkanlığı Atama Kararları Resmî Gazete’de [yayımlandı](#).
- Merkez Bankası tarafından, 2013/15 sayılı Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğinde [değişiklik yapıldı](#).
- Danıştay, doğal koruma alanlarına HES, RES, güneş enerji santralleri ve enerji nakil hatlarının kurulumuna izin veren yönetmelik maddelerini [iptal etti](#).
- “Danıştay 10. Dairesi, işverenlerce sigortalılar için üçüncü kişilere nakden yapılan yemek ödemeleri ile yemek kuponu, yemek kartı, yemek çeki vb. araçlarla fatura karşılığı ödenen yemek bedellerine ilişkin istisna sınırını düzenleyen yönetmelik ve genelge hükümlerini [iptal etti](#).”
- Tarsus Belediyesi Başkanının makam odasındaki eşyalar, belediyenin işçilere olan kıdem tazminatı borcu nedeniyle [haczedildi](#).
- Öğretmen atanmalarında mülakat şartı öngören düzenlemelere karşı açılan yürütmeyi durdurma talepli iptal davasında Danıştay, yürütmeyi durdurma talebinin reddine [karar verdi](#).
- İdare Mahkemesi, 2024 Liselere Geçiş Sistemi’ndeki (LGS) merkezi sınavdaki bir soruyu ‘net olmadığı’ gerekçesiyle [iptal etti](#).
- Bazı asansör bakım ve onarım şirketlerine [rekabet soruşturması açıldı](#).
- İzmir’deki balık ölümleri ve deniz kirliliğinin önlenmesi amacıyla 35 kişilik bir Bilim Kurulu [oluşturuldu](#).
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İZSU’ya 1 milyon 858 bin 610 TL ceza kesti ve Cumhuriyet Başsavcılığı’na suç duyurusunda [bulundu](#).

Diğer Kaynaklar

SEÇİLMİŞ YARGI KARARLARI

(AYM, [E.2024/25, K.2024/116](#), 30/05/2024)

*Anayasa
Mahkemesi*

İtiraz konusu kural, sınır dışı işlemlerine karşı açılan davalarda mahkemelerce verilen kararın kesin olduğunu hüküm altına almak suretiyle bu kararlara karşı kanun yolunu kapatmaktadır.

AYM dava konusu kuralın, Anayasa'nın 16., 23. ve 40. maddelerine aykırı olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Mahkemeye göre, hakkında sınır dışı etme kararı verilen kişi, bizzat veya tutacağı bir vekili aracılığıyla dava açma, bağımsız ve tarafsız mahkemelerde görülecek davada sınır dışı işlemlerine karşı gerekçeler öne sürebilme ve durumunu yeniden inceletme imkânlarına sahiptir. Dolayısıyla yerleşme ve seyahat özgürlüğünün korunmasına ilişkin olarak söz konusu kişilere yeterli güvencelerin sağlandığı ve bu hususta etkili başvuru yollarının da bulunduğu gözetildiğinde kuralın etkili başvuru hakkı ile bağlantılı olarak yerleşme ve seyahat özgürlüğüne aykırı bir yönünün bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

(AYM, Mehmet Masum Ürey, [B. No: 2020/37726](#), 22/5/2024)

Mehmet Masum Ürey başvurusunda Anayasa Mahkemesi, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar vermiştir.

Başvuru, dilekçe ret kararı üzerine yenilenen davanın süresinde açılmadığı gerekçesiyle reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Mahkeme dava dilekçesine ilişkin ret kararlarının UYAP üzerinden vekile iletilmiş olmasının, dava açma süresinin hesaplanmasına ilişkin yorumunun öngörülemez nitelikte olmadığı ve başvuruçunun dava açmasını aşırı derecede zorlaştıracak ya da imkânsız kılacak nitelikte katı bir yaklaşım içermediği sonucuna ulaşmıştır.

(AYM, Uğur Ayhan Zor, [B. No: 2021/5135](#), 18/4/2024)

Uğur Ayhan Zor başvurusunda Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

Başvuru, terör saldırısı sonucu meydana gelen ölüm olayı nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen zararların tazmini talebiyle açılan tam yargı

davasının süre aşımı yönünden reddedilmesi nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

Mahkemeye göre, somut olayda, ölümün 11/5/2013 tarihinde meydana gelen terör saldırısı sonucu gerçekleştiği konusunda tereddüt bulunmamaktadır ancak olayda idarenin kusuru olması durumunun İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan inceleme, akabinde gerçekleşen soruşturma izni verilmesi işlemleri ve olayda ihmali/kusuru olduğu düşünülen emniyet görevlileri hakkında 19/1/2015 tarihinde açılan ceza davası ile açığa çıktığı görülmüştür. Dolayısıyla başvurusunun anılan süreçten önce ölüm olayına sebebiyet veren olguya dair ihmale, eylemsizliğe ve dolayısıyla eylemin idariliğine ilişkin bir bilgiye, veriye sahip olmadığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda başvurusunun, yakınlarının ölümüne neden olan terör saldırısında idarenin kusur doğurabilecek eylemsizliğini (önlem almama hâli) ve zararlı idari eylemsizlik arasında illiyet bağı olduğunu ölüm olayıyla derhâl öğrendiğinden söz edilemez.

Danıştay 2. Daire, [E. 2024/457, K. 2024/3710](#), K.T. 25.06.2024

Danıştay

“(…) Sağlık çalışanlarına, acil sağlık hizmetlerini aksatmadan iş bırakmaları nedeniyle disiplin cezası verilemeyeceğine ilişkin çok sayıda AİHM kararı ile yerel yargı kararı bulunmakla birlikte, çalışılmayan günler için idari hizmet sözleşmesinde yer alan hükme dayanılarak ücret ödenmemesi, iş bırakma eylemleri yoluyla haklarını korumayı ve geliştirmeyi amaçlayan çalışanlar ile idare arasında sağlanmak gerekli olan adil dengeyi bozmadığı gibi sendikal faaliyetin engellenmesi olarak da kabul edilemeyeceğinden, davacının sendikal faaliyet sebebiyle işe gitmemesi, anılan gün için ödeme yapılmamasına engel oluşturmamaktadır.”

SEÇİLMİŞ KARŞILAŞTIRMALI HUKUK GELİŞMELERİ

- Avrupa Adalet Divanı, teknoloji devi Google'a alışveriş hizmetinin rekabete aykırı tanıtımı nedeniyle verilen 2,4 milyar euroluk rekor cezayı [onayladı](#).
- Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin [karar ve hükümlerinin](#) uygulanmasını denetlemek üzere 17-19 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirdiği toplantıda aldığı kararları yayınladı. Bakanlar Komitesi, 23 devletle ilgili 41 karar [kabul etti](#).
- Avrupa Konseyi'nin insan ticaretiyle mücadele organı GRETA tarafından yayınlanan [yeni bir Kılavuz Notu](#), iyileşme ve düşünme döneminin amaç ve ilkeleri ile yasal dayanak ve prosedürlerini vurguluyor.

- Avrupa Konseyi, seçmen olarak kayıt yaptırırken ve seçimlere katılmak için kimliklerinin doğrulanması gerektiğinde bireylerin kişisel verilerinin korunmasını amaçlayan [kılavuz ilkeler yayınladı](#).
- [P.J. ve R.J. / İsviçre davasında](#) Mahkeme, özel hayata ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

AIHM

Dava, bir Bosna Hersek vatandaşının uyuşturucu kaçakçılığından mahkûm edilmesinin ardından İsviçre'den sınır dışı edilmesiyle ilgiliydi. Mahkeme, ulusal mahkemelerin, başvuranın sabıka kaydının bulunmaması ve sadece ertelenmiş bir cezaya çarptırılmış olması, mahkumiyetinden sonra istikrarlı bir iş bulmuş olması ve o andan itibaren iyi hal göstermiş olması ve sınır dışı edilmesinin ailesi üzerindeki olumsuz etkisi gibi davanın diğer yönlerini tartmadan, değerlendirmelerini suçun niteliği ve ağırlığına odakladıklarını tespit etmiştir.

- [Pindo Mulla / İspanya davasında](#) Mahkeme, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkı ışığında özel ve aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Dava, Yehova Şahidi olan başvurana, herhangi bir şekilde kan nakli yapılmasını reddetmesine rağmen, acil ameliyat sırasında kan nakli yapılmasıyla ilgilidir.

Mahkeme, bu tedaviye devam edilmesine izin verilmesinin, başvuranın çeşitli formlarda ve çeşitli zamanlarda yazılı olarak kaydedilmiş olan isteklerinin belgelenmesine ilişkin temel bilgilerin ihmal edilmesinden etkilenen bir karar verme sürecinden kaynaklandığını tespit etmiştir. Nöbetçi hâkim tarafından alınan ve tüm tedaviye izin veren karardan ne başvuranın ne de onunla bağlantılı herhangi birinin haberdar edilmemiş olması nedeniyle, bu ihmalin düzeltilmesi mümkün olmamıştır. Ne bu mesele ne de karar verme ehliyeti meselesi, müteakip yargılamalarda yeterli bir şekilde ele alınmamıştır. Dolayısıyla ulusal sistem, başvuranın isteklerinin haksız yere reddedildiği yönündeki şikâyetine yeterince yanıt vermemiştir. (AIHM'in "Sağlık" temalı bilgi notu için [bkz.](#))

- Mahkeme, [Morelli/İtalya davasındaki](#) başvuruyu kabul edilemez ilan etmiştir.

Dava, şirketlerinin ticari müdürü olan serbest meslek sahiplerinin Istituto Nazionale della Previdenza Sociale'nin iki ayrı sosyal güvenlik programına kaydolma zorunluluğuyla ilgiliydi.

Mahkeme, davayı reddederken, yasama organının, başvuranın durumundaki kişilerin her iki sosyal güvenlik programına da ödeme yapması gerektiğine açıklık getiren müdahalesinin öngörülebilir olduğuna ve Devletin mali istikrarının korunması, Yargıtay'ın 12 Şubat 2010 tarihli kararının beklenmedik etkilerinin telafi edilmesi ve yerleşik idari

uygulamanın yeniden tesis edilmesiyle yasal kesinliğin yeniden sağlanması gibi genel menfaatlere ilişkin zorlayıcı gerekçelerle haklı olduğuna karar vermiştir.

Fransız Danıştay'ı

- Conseil d'État 2024 yılı için seçmiş olduğu "Egemenlik" üzerine yıllık çalışmasını [tamamladı](#). Yüksek Mahkeme, egemenliğin korunması üzerine on başlıkta tavsiyelerde bulundu.
- **Fransız Danıştay'ı tarafından öne çıkan kararlarla ilgili yapılan analizler şu şekildedir:**

Dernekler: "Belirli derneklere miras bırakılan bir binanın yasal amacının yerine getirilmesi için kullanılmasının amaçlanmaması durumunda, Devletin ilgili birimdeki temsilcisi, binaya ilişkin ücret ve koşulların derneğin binadan yeterli ekonomik fayda elde etmesini engellemesi halinde, böyle bir bağışa karşı çıkabilir." [CE, 17 Haziran 2024, Association Fraternité française, n° 471531, A](#)

Seçimler: "Danıştay geçici tedbir hakimi, Les Républicains partisinin genel sekreteri tarafından yapılan ve 2024 milletvekili seçim kampanyasının ilk turunun bir parçası olarak düzenlenen televizyon tartışmasına partinin siyasi görüşünden bir temsilcinin davet edilmesi için TF1'e resmi bildirimde bulunulmasını talep eden başvuruyu reddetmiştir." [JRCE, 25 Haziran 2024, Bayan A..., no. 495365, A](#)

Kamu hizmeti: "Azami çalışma saatleri ve asgari dinlenme sürelerine ilişkin olarak hem Avrupa Birliği hukuku hem de ulusal hukuk tarafından tesis edilen güvencelerin göz ardı edilmesi, ilgili kişilerin tazminat talep edebilecekleri bir zarara yol açmaktadır." [CE, 18 Haziran 2024, M. B..., n° 463484, A.](#)

"Çağrı üzerine geri çağrılma durumunda seyahat için harcanan süre gerçek çalışma süresi olarak değerlendirilmelidir." [CE, 25 Haziran 2024, M. A..., n° 472381, B](#)

Çalışma/Sendika: "Danıştay, temsilci örgütlerin, eski veya yeni işkolu alanında temsilci olarak tanınmış olmalarına bağlı olarak, bir işkolu gruplaşmasının yürürlüğe girmesini takip eden beş yıllık geçiş döneminde sahip oldukları ayrıcalıkların kapsamına açıklık getirmektedir." [CE, 17 Haziran 2024, Ministre du travail, de la santé et des solidarités c/ Syndicat indépendant des artistes interprètes et autre, n° 475128, A](#)

Biyoetik: “Yasalar tarafından açıkça yasaklanmamış olsa da, Fransa'da bir partnerden oosit alma uygulamasına izin verilmemektedir.” [CE, 19 Haziran 2024, Groupe d'information et d'action sur les questions procréatives et sexuelles, no. 472649, B..](#)

Usul: “Tek yargıç, ihtiyati tedbir talepleri ile birlikte 10.000 avronun altındaki tazminat taleplerini ilk derece yargılama yetkisine sahiptir, ancak bu talepler hakkında verilen kararın tamamına karşı temyiz hakkı mevcuttur.” [CE, görüş, 27 Haziran 2024, M. B..., n° 492828, B..](#)

“İdare mahkemeleri, bir kişinin enerji tasarrufu yapma yükümlülüğünün tam olarak yerine getirilmesine ilişkin bir uyuşmazlık hakkında karar verme yetkisine sahiptir.” [CE, 18 Haziran 2024, Société SEC Grand Paris, n° 488823, B](#)

“Aynı yargıcın, daha önce kabul ettiği ve özü itibariyle aynı olan bir başvuruyu yineleyen bir başvuruyu seri yargılamada ele alması, ilke olarak, bu ikinci başvuruyu kabul edilemez veya tarafsızlık ilkesine aykırı hale getirmez.” [CE, 17 Haziran 2024, Société Nautic Loisirs Méditerranée, n°s 475254 et autres, B.](#)

Sorumluluk: “Devlet, ulusal ehliyet sistemindeki hatalı bir girişin düzeltilmesi için atılan adımların bir sonucu olarak yaşam koşullarının bozulmasından sorumlu tutulabilir.” [CE, 25 Haziran 2024, Mme B..., n° 471252, B](#)

“Danıştay, bir gösteri sırasında kolluk kuvvetlerinin müdahalesi nedeniyle Devletin kusurlu, kusursuz veya CSI'nın L. 211-10 maddesinde öngörülen yasal hukuki sorumluluk rejimi kapsamında sorumlu tutulabileceği koşulları açıklığa kavuşturur.” [CE, 31 Mayıs 2024, M. A..., n° 468316, A.](#)

Sözleşmeler: “Danıştay, Commune de Béziers I içtihadının, bir usulsüzlüğün yalnızca sözleşmeden ayrılabilir hükümleri etkilediği durumlarda uygulanmasına açıklık getirmiş ve bir iade davası için zamanaşımı süresinin yalnızca mahkemenin sözleşmeyi veya bu tür bir hükmü iptal ettiği günden itibaren işlemeye başlayacağına hükmetmiştir.” [CE, 17 Mayıs 2024, Société SMA Energie, no. 466568, A.](#)

Üniversiteler: “Prensip olarak, bir yükseköğretim personelinin görevden uzaklaştırılmasının, yükseköğretim personeli statüsüne bağlı seçmeli bir yetkinin kullanılması üzerinde hiçbir etkisi yoktur. Bununla birlikte, karar üniversite rektörü ile ilgili olarak alındığında, kurumun yönetim kuruluna başkanlık etmeye ve bu kurulda yer almaya devam etmesini engeller.” [CE, 28 Mayıs 2024, M. E..., n°s 488994 ve diğerleri, A](#)

İltica: “Aile birliği temelinde mülteci statüsü verilen bir kişinin ebeveynlerinin mülteci statüsünü geri alması, bu kişiye sağlanan korumanın sona

erdirilmesini haklı çıkarabilecek bir durum değişikliği teşkil etmektedir.” [CE, 28 Mayıs 2024, Mme A..., n° 473593, B.](#)

Malvarlığı (Capitaux): “Danıştay, gerçek kişilere karşı kullanılan terörle mücadele amacıyla malvarlıklarının dondurulmasına ilişkin kuralları, özellikle ihtiyaçlarının karşılanması için gerekli kaynakların serbest bırakılması ve bu tedbirlere seri yargılamada itiraz etme hakkı bakımından açıklığa kavuşturur.” [CE, 16 Mayıs 2024, Ministre de l'intérieur et des outre-mer c/ M. A..., n° 492346, B.](#)

İdari belgelerin iletilmesi: “Bir yerel meclis üyesinin görev yaptığı yerel makam tarafından tutulan ve görev kapsamına giren faaliyetlerle ilgili günlüğü, ilke olarak ifşa edilebilecek idari bir belgedir.” [CE, 31 Mayıs 2024, Association Ensemble pour la planète, no. 474473 ve diğerleri, B.](#)

Yabancı uyruklular: “OQTF'ye tabi olan veya sığınma başvurusu kesin olarak reddedilen yabancı uyruklu bir kişi, yalnızca istisnai durumlarda bir DAHO tesisinde konaklama hakkına sahiptir.” [CE, 31 Mayıs 2024, M. B..., n°473746, B.](#)

Vergilendirme: “Bir muhasebe denetimi, özellikle de tatmin edici maddi koşullar altında gerçekleştirilemediği durumlarda, yalnızca şirketin tesislerinde gerçekleştirilmemiş olması nedeniyle mutlaka geçersiz kılınmaz.” [CE, 31 Mayıs 2024, SC Philae, n° 488432, B.](#)

“Denetlenen vergi mükellefinin tüzüğünde öngörülen, vergi mükellefinin gözlemlerine verilen yanıtta konunun departman vergi komisyonuna havale edilme olasılığından bahsedilmesi, başarısızlığı verginin tahliyesine yol açması muhtemel bir garanti değildir.” [CE, 18 Haziran 2024, Société Carla, n° 472077, B](#)

“CGI'nın 182 B maddesinde öngörülen, Fransa'da sağlanan veya kullanılan her türlü hizmet için ücret olarak ödenen meblağlar üzerindeki stopaj vergisi, yalnızca fiili hizmetler için ücret olarak ödenen meblağlar için geçerlidir.” [CE, 31 Mayıs 2024, SARL 5Com, no. 482470, B.](#)

Düzenlenmiş meslekler: “Bir meslek birliğinin bir üyesi, bir idari oluşumda, bir disiplin oluşumunda yaptırım uyguladığı bir profesyonel tarafından yapılan listeye dahil edilme başvurusu hakkında karar verebilir.” [CE, 31 Mayıs 2024, Mme B..., n° 474582, B.](#)